

Roks tidslinje 1984–2024

1984

I slutet av 1970-talet drar en ny folkrörelse igång: kvinnojourer startas i stad efter stad. 1984 bildas Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer.

1985

Roks har riksträff i Luleå där stadgarna presenteras.

1986

Riksorganisationen, som representeras av tre språkrör, bedriver ett påverkansarbete gentemot departement och myndigheter för att säkra finansiering till medlemmarna.

1987

Den första ordföranden, Ebon Kram från Sundsvall, väljs på riksträffen. Roks och medlemsjourerna uppmärksammar det faktum att en kvinna i veckan misshandlas till döds av en närstående man.

1988

Roks inrättar ett eget kansli, med en anställd.

1989

I ett brev till justitieministern kräver Roks att lagen om målsägarbiträde även ska omfatta kvinnor som har misshandlats av sina män. Ett par år senare införs en utvidgning av lagen.

1990

Roks översatte den norska *Fem härskartekniker* och spred den. Den översattes till tio språk och är fortfarande betydelsefull för att förstå könsmakt på arbetsplatser.

1991

Kvinnjourer och andra kvinnoorganisationer startar en namninsamling mot läkarna i den uppmärksammade styckmordsrättegången efter mordet på Catrine da Costa. Insamlingen blir en bidragande orsak till att läkarnas legitimationer dras in. Vid en tid då svenska folkrörelser tappas medlemmar växer sig kvinnojourrörelsen allt starkare och Roks omfattar 115 jourer och 9 000 ideellt arbetande kvinnor runtom i landet.

1992

Ordet feminism skrivs in i Roks stadgar. Efter många års hårt arbete av jourkvinnor på riks- och lokalnivå anslår regeringen 17,5 miljoner kronor till ett åtgärdspaket för att förhindra mäns våld mot kvinnor.

1993

Under en vecka i oktober riktar Roks köpstrejck mot affärer och bensinstationer som säljer pornografi. Aktionen sker i samarbete med Folkaktionen mot pornografi och Fredrika Bremer-förbundet, och uppmärksammas i radio och TV.

1994

”Mäns våld mot kvinnor” blir ett vedertaget begrepp inom Roks och jämställdhetsminister Mona Sahlin uttrycker sitt stöd för Roks verksamhet. I regeringsdeklarationen betonas våld mot kvinnor som det största hindret för att uppnå jämställdhet.

1995

Under det gånga året har betydelsen av kvinnojourernas arbete i Sverige fått internationell genomslagskraft. Roks kvinnojoursmodell med ideellt arbete som bas och med kvinnors delade erfarenhet av kvinnoförtryck blev som grund för återupprättelseprocessen, väckte stort intresse från hela världen på FN:s fjärde kvinnokonferens. Premiär på Bok- och Bibliotekmässan var en succé! Stor efterfrågan på Roks informationsmaterial.

1996

Alvaprojektet startades 1994 och avslutades 1996. Fem kurstillfällen har genomförts där man har diskuterat olika förklaringsmodeller till sexualiserat våld och hur det påverkar den enskilda jourkvinnans stödarbete och hur det i sin tur påverkar hur jourernas organisation fungerar och ser ut. Metodhandboken ”Upphöjd och tillplattad” om organisationsform och ideologi arbetades fram under projektet.

1997

Två nya lagförslag läggs fram, om kvinnofrid respektive vårdnad, boende och umgänge. Kvinnofridsförslaget konstaterar att våld mot kvinnor måste tas på allvar och kunskapsnivån höjas. Vårdnadsförslaget går i motsatt riktning och Roks agerar för att uppmärksamma vilka konsekvenser förslaget får.

1998

Roks kampanj ”Den man älskar aktar man” drar igång. Den syns över hela Sverige på storbildstavlor och i reklamslag på TV. Kampanjen får stor uppmärksamhet och präglar hela verksamhetsåret. 1 juli införs en ny

kvinnofridslagstiftning. Lagen bidrar till att lyfta fram kvinnojourernas kunskaper och erfarenheter. Den första tjejjouren bildades 1996 och 1998 anordnas den första nätverksträffen för tjejjourerna. Roks får även ett bidrag av inrikesdepartementet för att stärka verksamheter för flickor och unga kvinnor. Roks håller en Tribunal om "kvinnors och barns utsatthet i mötet med samhällets instanser i frågor om våld-vårdnad-umgänge". Sex kvinnor vittnar om myndigheternas övergrepp mot dem och deras barn.

1999

Sexköpslagen införs. Roks och jourerna har länge varit med och lobbats fram den. Sexköparen kriminaliseras. Kvinnan i prostitution ska få hjälp att komma ur den.

2000

Roks lägger till "tjejjourer" i organisationsnamnet. Nytt namn blir Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.

2001

Roks fortsätter att påtala bristerna i föräldrabalken, men också hanteringen av vårdnadsärenden hos socialtjänst och rättsväsende, för berörda myndigheter och politiker. Årsmötet beslutar att Roks avsätter pengar till kvinnor som kämpar för rätten att skydda sina barn.

2002

Roks film om mäns våld mot kvinnor *Vexator - himmel till helvete* har premiär på årsmötet. Den visar hur kvinnan gradvis bryts ner av mannens våld. Filmen blir informations- och utbildningsmaterial i skolor.

2003

Roks startar projektet Boka porrfrött och skapar en katalog över porrfria hotell. Många myndigheter, kommuner och fackförbund tar beslutet att boka porrfritt.

2004

Boken *Våldets normaliseringsprocess* ges ut på svenska och engelska av Roks. Det är en reviderad upplaga av professor Eva Lundgrens skrift *Våldets normaliseringsprocess, två parter - två strategier*.

2005

Trots det stora drevet efter Könskriget visade det sig att Roks syn på mäns våld mot kvinnor fortfarande hade genomslag. Ett bra exempel på det är satsningen på statsfeminismen och de 77,5 miljoner till kvinnojoursverksamhet.

2006

Under årsmötet har medlemsjourerna bland annat beslutat att arbeta fram en värdegrund, för att tydliggöra vad Roks står för och arbetar med. Roks tog även fram ett intranät som ska vara tillgänglig för alla medlemmar.

2007

Roks genomför en landsomfattande kampanj ”Vad gör du när det plötsligt blir allvar”. Kampanjen väckte stor uppmärksamhet och intresse hos såväl media som allmänhet.

2008

Den 25 november, FNs internationella dag för avskaffandet av mäns våld mot kvinnor, har Roks öppet hus och lanserar sin nya grafiska profil och webbplats. Medlemsjourerna har varit delaktiga i att ta fram ledord för den nya logotypen – feminism, systerskap och spjutspets.

2009

Roks och SKR utvecklar en nationell tjejjourportal. Roks myntar begreppet fru-import genom rapporten *Täckmantel: äktenskap och föreslår konkreta åtgärder*.

2010

Under våren 2010 gav Roks, med stöd från Brottsoffermyndigheten, ut *Barn som upplevt våld. En handbok för kvinnojourer*. Den innehåller en översikt över forskning om barn som upplevt våld samt metoder och material för bemötande och stöd till barn som kommer till en kvinnojour tillsammans med sin mamma.

2011

Roks fortsätter lyfta fruimportfrågan i rapporten *Fruimporten fortsätter*. På hösten arrangerar Roks en tvådagarskonferens om vårdnad och umgänge för politiker, organisationer och yrkesverksamma. Forskare, jourkvinnor och praktiker från Sverige, Europa och USA talar.

2012

Roks fokusår ”Våld mot äldre kvinnor” resulterar i en rapport med samma namn och i Almedalen presenterar filmen *Vi som överlevde – om våld mot äldre kvinnor*.

2013

Roks fokusår är ”Incest och andra sexuella övergrepp”. Filmen *Han sa att det var mitt fel* och rapporten *Det sista de berättar* presenteras.

2014

Roks anordnar en stor kvinnofestation 8 mars i Stockholm där jourkvinnor och jourtjejer från hela Sverige demonstrerar för självständiga, feministiska och finansierade jourer. Roks firar 30 år som riksorganisation!

2015

Under 2015 blir det rekord i utbildningar och träffar i Roks regi. Hela tio stycken hanns med.

2016

År 2016 var det 20 år sedan Sveriges första tjejjour, Stockholms tjejjour, startade. Roks fokus är Våld i hederns namn. *Att göra motstånd* heter Roks nya spelfilm. Premiären äger rum den 13 september i Stockholm på Bio Rio och salongen är full av jourkvinnor och jourtjejer och andra specialinbjudna gäster.

2017

Roks fokus är Våld och vårdnad. Den 16 februari släpper Roks rapporten *Våld och vårdnad*, som juristen Eva Diesen tagit fram. På konferensen deltog över 100 advokater, socionomer från socialtjänstens familjerätt samt representanter från olika kommuner. Roks styrelse beslutar att dra tillbaka medverkan vid både Almedalsveckan och Bok & Bibliotek i Göteborg. Roks vägrar gå med på att dela det offentliga utrymmet med de mörka och organiserade krafter som var där.

2018

Roks fortsatte med fokus Våld och vårdnad, om barns och mammors rätt mot våldsamma fäder. Roks lanserar filmen om kvinnojournernas arbete.

2019

Regeringen beslutar att Socialstyrelsen får fördela statsbidrag om ytterligare 40 miljoner kronor till kvinno- och tjejjourer för 2019. Roks firar 35 år med pepp- och ideologihelg med hela 150 jourtjejer och jourkvinnor från 49 av våra jourer runt om i landet, vilket är ett rekordstort antal!

2020

Tjejjouren.se sägs upp och Rokstjejjourer.se byggs upp. Stödsökande kan nu chatta på med kvinnojourer via roks.se och en app tas fram. Innan sommaren utlyste regeringen 100 miljoner till vissa ideella organisationer med anledning av utbrottet av covid-19. Roks efterlyste jourernas idéer till vad dessa medel kunde komma till användning för. Några av projekten var Kännedomskampanj, Porrfri pandemi, våld mot äldre och filmen *Vi som överlevde* mfl.

2021

Den 10 februari 2021 lämnar Roks in, tillsammans med advokaten Ulrika Rogland, en stämningsansökan mot Sverige för brott mot Europakonventionen och mot kvinnors mänskliga rättigheter. Detta för Sveriges bristande stöd till våldsutsatta kvinnor och tjejer. Roks bjuder in politiker till en meditation över Gömda kvinnor. Roks lanserar även skriften *Oslagbara damer*.

2022

Roks har fått äran att ta över och förvalta Gustaf och Agnes Ahrenius stiftelse. Det är en stiftelse som makarna Ahrenius upprättade 1962 och som skänker pengar till kvinnor och barn som på olika sätt har utsatts för män med alkohol- eller drogmissbruk. Roks anordnar en Tribunal för Gömda kvinnor och lanserar studien *Kvinnors trygghet – ett jämställt samhälle fyllt av våld*, en omfångsundersökning om mäns våld mot kvinnor i Sverige.

2023

Roks har bland annat 5 utbildningar om Våld i hederns namn runt om i Sverige. Roks har även en releasefest för att markera en nystart för Kvinnotryck.

2024

Roks lanserar *Damer i otakt* och nyutgåvan av *Våldets normaliseringsprocess*. Roks firar 40 år, och lanserar även en ny hemsida!

